

muligt, vi vil kræve noget, vi vil opmuntre til noget hist og her, men vi vil aldrig rigtig tage Ansvaret for det. Det var det, jeg bestandig mødte, og bestandig tillige en Tilbøjelighed til at sige: lad os bare faa saa lidt at vide som paa nogen Maade muligt, lad bare Ministeren tage det størst mulige Ansvar. Det gjorde jeg, og jeg gjorde det med Tilfredshed, fordi jeg forstod, at det var de Vilkaar, hvorunder der paa det Tidspunkt kunde virkes. Jeg kan tilføje, at jeg fortryder det ikke, selv om jeg nu har set, hvorledes dette benyttes.

Jeg kunde jo ikke være blind for, hvad jeg kunde vente i den Henseende — ogsaa med Hensyn til Patronerne. Vi kom til at vente i 4 Aar, før de kom, og uden Overdrivelse kan jeg vistnok sige, at jeg ikke har været mange Gange i Landstingets Finansudvalg uden at modtage meget bekymrede Forespørgsler med Hensyn til, hvor store Udsigter der var til, at der i den nærmeste Fremtid kunde komme nogen af de Patroner herover. Det er de Patroner, som var et saa væsentligt Punkt i det ærede Medlems Tale overfor mig.

Dernæst vendte det ærede Medlem sig til det Emne, som er ham det kæreste, nemlig Tunestillingen. Jeg tænker mig, at han har tilbragt en stor Del af Krigens Tid vandrende ude mellem Tunestillingens Skyttegrave, thi i hans Avis og i hans Udtalelser har jeg bestandig set ham beskæftige sig dermed, bestandig optaget af, om den eller den Mand derude nu havde faaet, hvad han skulde have, eller om den ene Mand havde faaet for meget i Forhold til den anden o. s. v. Ogsaa ved denne Lejlighed beskæftigede det ærede Medlem sig med Tunestillingen. Han brugte derom en flot Vending, den Vending, at det Beløb, der var anvendt dertil, var, Sløjfningen indbefattet, 8 Gange det Beløb, der oprindelig var nævnt. Sandheden er denne, at der forelaa en af mig til Rigsdagen meddelt Beregning, hvorefter Anlægget af Tunestillingen skulde koste 680 000 Kr., og Anlægget af Tunestillingen kom til at koste 747 000 Kr. Jeg indrømmer, at dette var en Overskridelse, en Overskridelse paa 67 000 Kr., men jeg har set større Overskridelser i mine Dage af Bevillinger, og jeg maa sige, at jeg fandt ikke i en Overskridelse af dette Omfang Grundlag for at rette Bebrejdelser mod de militære Myndighed, som havde foretaget Beregningen.

Men, siger det ærede Medlem, der blev givet 8 Gange saa meget ud, i alt noget over 5 Mill. Kr. Ja, men det var aldeles ikke til Anlægget af Stillingen, men

andre Udgifter, som enhver maatte være paa det rene med maatte følge med et Skyttegravsanlæg, hvis Krigen blev langvarig. Der maatte være Vedligeholdelsesudgifter, Udgifter til Godtgørelser til en Mængde Mennesker, gennem hvis Jord denne Linie gik, og der maatte endelig blive Sløjfningsudgifter og ogsaa Erstatning bagefter, fordi Jorden i den Tid var gjort mindre god. Alt dette var Udgifter, som løb meget højt op, løb op til et Beløb, som ingen i 1915 kunde vente af den ganske simple Grund, at Værdierne i det hele taget forskød sig i de mellemliggende Aar, og ikke mindst Landbrugsprodukterne naaede en Pris, som ingen havde drømt om i Aaret 1915. Derpaa beroede de Udgifter, der alt i alt knyttede sig til Tunestillingen.

Men jeg havde for øvrigt ingen Grund til at vente, at der i den Henseende vilde blive nogen som helst Vanskelighed eller rettet nogen som helst Klage fra noget Parti i Rigsdagen. Thi den Dag, jeg ved det lukkede Møde, den 22. Oktober 1915, fremførte Tanken herom i Rigsdagen, stod Hr. J. C. Christensen, Ordføreren for Partiet Venstre, op og sagde nogle skeptiske Ord: om den Stilling nu var den bedste — den ærede Talsmand for Partiet Venstre havde aabenbart den Gang gennem General Lüttken, som havde andre Planer, en Forestilling om, at en anden Linie kunde være mere hensigtsmæssig —, men efter at han havde sagt dette, sagde han: Nu kan vi jo overveje det i Finansudvalget; det kan jo være, det fører andre Udgifter med sig, men ikke fordi det for mig kommer an paa det, for det vilde være urimeligt at tale om nogle Millioner mere eller mindre til vort Militærvæsen, naar der skal saa meget til, som der skal. Paa Baggrund deraf tror jeg, man vil erkende, at der var ikke nogen Grund for mig til at tro, at man bagefter skulde rejse et almindeligt politisk Felttog paa dette Grundlag, medmindre det skulde være ud fra et almindeligt Kendskab til Karakteren af Partiet Venstres Fremgangsmaade. Jeg kan tilføje, at ved samme Lejlighed blev hele Spørgsmaalet forelagt for baade Folketingets og Landstingets Finansudvalg, og at der ikke var nogen i noget af disse Udvalg, der ønskede blot en eneste Oplysning udover de Oplysninger, jeg tilvejebragte, men at man øjeblikkelig og uden fjerneste Forbehold gav sin Tilslutning.

Saa sagde det ærede Medlem: Ja, hvad har ikke den Forsvarsminister gjort, han har endogsaa skaffet flere Soldater,